

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

Φύλλο εργασίας 4

Η αποστολή μας

Θα διερευνήσουμε τις ρατσιστικές συμπεριφορές που αντιμετώπισαν οι Έλληνες μετανάστες, ιδίως εκείνοι που μετανάστευσαν στην Αμερική τα πρώτα χρόνια του 20ού αιώνα. Θα μελετήσουμε προφορικές μαρτυρίες μεταναστών, οι οποίες αποτέλεσαν το υλικό βιβλίου του συγγραφέα Θανάση Βαλτινού. Στόχος μας να συλλέξουμε τις απαραίτητες πληροφορίες που θα μας επιτρέψουν να μπούμε στον ρόλο που ζητά από την ομάδα μας το φύλλο εργασίας.

Η διαδικασία

1. Διαβάζουμε με προσοχή το κείμενο που ακολουθεί. Διευκρινίζεται ότι ο ήρωας του αποσπάσματος είναι ο Ανδρέας Κορδοπάτης, που έφυγε το 1903 από το φτωχό χωριό του στη Μαντινεία και έφτασε με ένα σαπιοκάραβο ως λαθρομετανάστης στη Νέα Ορλεάνη των ΗΠΑ. Έπειτα από ανθρωποκυνηγό σε πολλές αμερικανικές πολιτείες, συνελήφθη και απελάθηκε, αλλά δεν το έβαλε κάτω. Τη συναρπαστική περιπέτειά του κατέγραψε σε πρώτο πρόσωπο, σε λαϊκό προφορικό λόγο, ο συγγραφέας Θανάσης Βαλτινός το 1962 στο Συναξάρι Ανδρέα Κορδοπάτη - Βιβλίο πρώτο: Αμερική.

Ο συγγραφέας Θανάσης Βαλτινός με τον Ανδρέα Κορδοπάτη.

2. Ενώ διαβάζουμε, υπογραμμίζουμε τα στοιχεία που θα μας επιτρέψουν να γράψουμε κάποιες πρόχειρες σελίδες ημερολογίου, τις οποίες υποτίθεται ότι γράφει ο αστυνομικός που αναζητά τον λαθρομετανάστη Αντρέα Κορδοπάτη κατά τη διάρκεια του ανθρωποκυνηγού του, μέχρι που τελικά καταφέρνει να τον συλλάβει. Έχουμε υπόψη μας ότι η άποψη του Αμερικανού αστυνομικού για τους λαθρομετανάστες είναι πολύ υποτιμητική και η στάση του απέναντί τους πολύ εχθρική, οπότε γράφουμε με το αντίστοιχο ύφος.

Αποσπάσματα από το Συναξάρι Αντρέα Κορδοπάτη

«Δεν είχα μήνα στο Ποκατέλο, μια μέρα έρχονται γυρεύοντας δυο κλητήρες. Αυτοί ήσαν μυστικοί, της καταδιώξεως και δεν [ανα]γνωρίζονταν, γιατί είχαν το κουμπί από μέσα. Πήγαν στο Γιάννη και τον ρώτησαν πού είναι ο αδελφός σου Ανδρέας Κορδοπάτης. Τους είπε πέρασε από δω, αλλά δεν ξέρω πια. Βρήκαν μέσα τον Πάνο και τον κράτησαν για ύποπτο, μην ήμουν εγώ. Ύστερα ρώτησαν πού είναι το σπίτι για να ψάξουν. [...] Έρχεται ο άνθρωπος λαχανιασμένος, μου λέει φεύγα αμέσως, σ' έπιασαν. Τρέμει η καρδιά μου από το φόβο, πετάγουμε για ένα λεφτό, παίρνω μια μπλούζα στον ώμο, τη σκούφια μου, κάτι παντόφλες και βγαίνουμε απ' το πίσω μέρος.

Όσο να βγούμε, βροντάει μπροστά η πόρτα. Αλλά ήμασταν σε δρόμο απόμερο, το βάλουμε στα πόδια. Τραβήξαμε κάνα χιλιόμετρο έξω από την πόλη. [...] Στις πέντε μέρες στέλνει ο αδελφός μου ένα γνωστό του με εκατό δολάρια. Με παίρνει και με πάει σ' ένα ξενοδοχείο στη μέση της πολιτείας, νέο, φρεσκοφτιαγμένο. [...]

Άνθρωπο δε γνώριζα, δεν ήξερα τη γλώσσα, μου ερχόταν μαχαιριά. Έπαιρνα κάτι βιβλία αμερικάνικα τάχα ότι κοιτάζα, δεν ήξερα να διαβάζω, μόνο που σκότωνα την ώρα. Έμεινα στο ξενοδοχείο δέκα μέρες και στέλνει άλλον ο αδελφός μου, μου λέει πάμε στο Γιάννη. Πήγαμε βράδυ από τα απόκεντρα, στο μέρος που κοιμόταν. Μου λέει ετοιμάσου να φύγεις το πρωί για το Σανλαίκι Σίτι. Από κει θα σε στείλουν στο Ροκ Σπριγκ να εργαστείς στις μίνες [=ορυχεία]. [...]

Έφτασα εις Νάμπα Αϊντάχο βράδυ. Σε κάνα δυο ώρες φάνηκαν οι εργάτες που δούλευαν στο σέξιον [=τμήμα]. Έμειναν σε κάρα της κομπανίας [=εταιρεία]. Με πήραν και έμεινα μαζί τους. Σάββατο, τη Δευτέρα φρόντισε ο θεός μου με τον μπόση [=επιστάτη] και μ' έβαλαν στη δουλειά με ενάμισι δολάριο την ημέρα. Δούλεψα σαράντα πέντε μέρες κι ας ήταν ανεργία.

Ύστερα λαβαίνω γράμμα από Ποκατέλο: Κρύψου, γιατί ο ένας απ' αυτούς που σε γύρευαν την άλλη φορά, πέρασε από δω πάλι και έπιασε τη γραμμή. [...]

Σε λίγες μέρες ετοιμαστήκαμε τα τρία αδέρφια, Δήμος, εγώ και Πάνος, να φύγουμε για Μπιούτυ Μοντάνα. Μας είπαν ότι κάποια εταιρεία Νορθ Πασίφ βάνει εργάτες και διορθώνει τις γραμμές της. Είπαμε ας πάμε εκεί. [...]

Κάτσαμε δυο βδομάδες σ' αυτή την πόλη, άνεργοι, τρώγαμε μικρά πράγματα, ο παράς σωνόταν. Κοιμόμασταν στα φτηνότερα ξενοδοχεία. Όσοι δεν είχαν την πεντάρα ξενύχταγαν στα καφενεία, στις καρέκλες. [...]

Πήραν εμάς και η δουλειά ήταν να βγάζουμε τρέχοντας ράγες ή τραβέρσες από τη γραμμή και να βάζουμε άλλες, σταθμό σε σταθμό. Μέναμε σε βαγόνια επίτηδες για εργάτες. Μαγειρεύαμε μέσα, κοιμόμασταν το βράδυ κι όταν η εταιρεία είχε ανάγκη για άλλο μέρος, μας έπαιρνε και μας κουβάλαγε τη νύχτα.

συνέχεια →

Έτσι ξημερωθήκαμε και δουλέψαμε πολλές φορές σε διάφορες πολιτείες: Σέντερ Παρκ, Λόγγαν, Μπόζεμαν, Λίβινστιν.

[...]

Mas παρέδωσαν οι κλητήρες στις αρχές, και έφυγαν. Αυτοί μας πήραν και μας έβαλαν σ' ένα μεγάλο χτίριο αντίκρου στη θάλασσα. Μπαίνοντας μέσα βρήκα και άλλους Έλληνες. Tους ρωτάω, τι γίνεται;

Ο ένας πήγαινε για Αμερική και όταν έφτασε εκεί τον βάστηξαν και τον γύριζαν πίσω. [...] Ο άλλος [...] είχε στην Ελλάδα καταδικαστεί κι έγραψαν οι αντίπαλοί του εδώ και τον έπιασαν. Είχε μονάχα σαράντα μέρες στην Αμερική. Ήταν κι ένας γηραλέος από την Κόρινθο, γύριζε άρρωστος. Αυτός είχε χρόνους πολλούς φευγάτος αλλά τον έφαγαν οι ασωτίες. Αυτή είναι η ξενιτιά. Στην αρχή δουλειά, κι ύστερα το ξεπλάνεμα, χαρτιά, γυναίκες, άλογα...

Το βράδυ μας είπαν ότι φεύγουμε. Ρωτάω εγώ, μπορώ να γυρίσω πίσω; Όταν περάσουν έξι μήνες. Mas έβαλαν στο πλοίο η ώρα εννιά. Εμένα και δυο Βουλγάρους μας έκλεισαν στη φυλακή του βαποριού. [...] Ρωτάμε για ποιο λόγο; Έτσι είναι ο νόμος. Θα ανοικτεί το πλοίο σαράντα ώρες μακριά από τη Νέα Υόρκη και τότε θα σας βγάλουμε. Ο διερμηνέας ήταν Έλληνας. Του λέμε, δεν είμαστε κακούργοι. Αυτά έχει η Αμερική, παιδιά. Τι να σας κάνω».

(Πηγή: Θανάσης Βαλτινός, *Συναξάρι Ανδρέα Κορδοπάτη*.
Μέρος πρώτο: Αμερική, εκδ. Άγρα, Αθήνα 1990, σ. 80-83, 85-89 και 131-132)